

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar Kodiċi ta' Kondotta għal sistemi ta' prenotazzjoni kompjuterizzata

COM(2007)709 finali — 2007/0243 (COD)

(2008/C 224/12)

Nhar il-5 ta' Diċembru 2007, il-Kunsill iddeċieda, b'konformità ma' l-Artikoli 71 u 80, paragrafu 2, tat-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ewropea, li jikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

Proposta għal regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar Kodiċi ta' Kondotta għal sistemi ta' prenotazzjoni kompjuterizzata

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għat-Trasport, l-Energija, l-Infrastruttura u s-Soċjetà ta' l-Informazzjoni, inkarigata sabiex tipprepara l-hidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-opinjoni tagħha nhar it-8 ta' Mejju 2008. Ir-rapporteur kien is-Sur McDonogh.

Matul l-445 sessjoni plenarja tiegħu li nżammet fit-28 u d-29 ta' Mejju 2008 (seduta tad-29 ta' Mejju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-opinjoni b'75 vot favur u astensjoni waħda.

1. Rakkomandazzjonijiet

Il-KESE jaqbel ma' u jappoġġja r-rakkomandazzjonijiet tal-Kummissjoni iżda jipproponi li magħhom jiżdiedu l-punti li ġejjin:

1.1 Jiġu introdotti liġijiet li jimponu d-divestiment totali tas-CRS fuq it-trasportaturi prinċipali fl-UE u li jittiehdu miżuri sabiex jiġu evitati investimenti futuri, diretti jew indiretti, fis-CRS min-naha tat-trasportaturi.

1.2 Jinżammu r-regoli għat-trasportaturi prinċipali sakemm dawn il-linji ta' l-ajru jċedu l-partecipazzjoni tagħhom fis-CRS.

1.3 Jiġu aboliti d-dispożizzjonijiet dwar il-viżwal newtrali. Fil-prattika, l-użu tal-viżwal ewlieni huwa limitat minhabba l-preferenzi jew il-politiki ta' kull vjaġġatur individwali jew tal-kumpaniji, filwaqt li fis-settur tal-prenotazzjoni tal-vjaġġi online, ir-regoli tan-newtralità rari jiġu osservati jew inkella mhumiex koperti mill-Kodiċi ta' Kondotta.

1.4 Jiġi infurzat il-bżonn li l-viżwal juri tariffi li jiġbru fihom it-taxxi, it-tariffi, is-soprataxxi u l-ispejjeż tas-CRS kollha, il-hin kollu. Jiġi assigurat ukoll li l-informazzjoni dwar it-titjira tkun trasparenti u li f'każijiet ta' prattiki qarrieqa bħall-"code sharing", il-konsumatur ikun jista' jara min kienu t-trasportaturi li operaw il-vjaġġ.

1.5 L-aġenziji ta' l-ivvjaġġar u l-linji ta' l-ajru jithallew jinne-gożjaw il-kundizzjonijiet ta' l-użu u ta' l-akkwist tad-data tal-MIDT (Market Information Data Types) mas-CRS b'mod liberu.

1.6 Jissahħu r-regoli dwar il-privatezza tad-data b'mod speċjali għall-protezzjoni ta' dawk li jinsabu fid-data tal-PNR (Passenger Name Record) u mhux ta' min qed jivvjaġġa biss.

1.7 L-UE għandha tiggarrantixxi l-infurzar tat-taqsima dwar il-privatezza tad-data tal-Kodiċi, b'mod partikolari fir-rigward tat-trasferiment ta' l-informazzjoni personali li jkollha f'idejha linja ta' l-ajru lil pajjiżi terzi (organizzazzjonijiet kummerċjali u tal-gvern). Dan għandu jiġi rikonoxxut fi trattati bilaterali mal-gvern tal-pajjiż terz aktar milli permezz ta' ftehimiet li mhumiex legalment vinkolanti.

1.8 L-introduzzjoni ta' regolamenti ġodda li jitolbu li kull PNR li jholqu l-abbonati tas-CRS jithares mill-artikoli dwar il-Privatezza tad-Data tal-Kodiċi mingħajr eċċezzjoni, inklużi l-linji ta' l-ajru li jafdaw il-ġestjoni tal-bażi tad-data tal-PNR tagħhom f'idejn il-fornituri tas-CRS, l-aġenziji ta' l-ivvjaġġar, l-operaturi tal-ġiti u l-korporazzjonijiet.

1.9 Titnehha d-dispożizzjoni li tippermetti lill-abbonati li jtemmu l-kuntratti mal-fornituri tas-CRS billi javżawhom tliet xhur qabel.

1.10 Ir-rikonoxximent formali tas-CRS bħala dawk responsabbli mid-data, mhux id-data tal-vjaġġi bl-ajru u l-ferroviji biss iżda anki d-data tal-lukandi, tal-karozzi, ta' l-assigurazzjoni u data oħra fis-sistemi tagħhom.

1.11 Operaturi ġodda għandhom jithegġu jidhlu fis-suq tas-CRS sabiex tiżdied il-kompetizzjoni bejn il-bejjiegha tas-sistema. L-abbonati u l-konsumaturi jinqdew ahjar minn servizz u teknoloġija mtejba u prezz kompetittiv.

1.12 Il-fornituri tas-servizzi ferrovjarji għandhom jithegġu jwasslu l-informazzjoni tagħhom permezz tas-CRS u jippro-movu metodi aktar ekoloġici ta' vjaġġar fl-UE.

2. Introduzzjoni

2.1 Fil-15 ta' Novembru 2007 il-Kummissjoni pproponiet revizzjoni tal-Kodiċi ta' Kondotta Nru 2299/90 għas-CRS. Dan ir-regolament twaqqaf biex jimpedixxi mgħiba anti-kompetittiva f'suq uniku fejn ir-regoli ġenerali tal-kompetizzjoni mhumiex suffiċjenti. Dak iż-żmien, is-CRS kienu l-uniku mezz vijabbli li permezz tiegħu l-konsumaturi setgħu jaċċessaw l-informazzjoni dwar l-ivvjaġġar li kellhom b'żonn. Barra minn hekk importanti hafna li nsemmu li s-CRS kienu proprjetà tal-linji ta' l-ajru u kienu kkontrollati minnhom.

2.2 Is-CRS hija sistema kompjuterizzata li tintuża għall-hażna, l-irkupru, id-distribuzzjoni u l-prenotazzjoni ta' l-inventarju ta' l-ivvjaġġar.

2.2.1 L-erba' CRS li jeżistu llum huma SABRE, Galileo, Worldspan u Amadeus. Kollha huma proprjetà Amerikana min-barra Amadeus li hija proprjetà Ewropea. Galileo u Worldspan ingħaqdu flimkien fl-2007 iżda xorta joperaw bhala entitajiet separati.

2.3 Il-kundizzjonijiet tas-CRS inbidlu kompletament billi:

2.3.1 Il-maġġoranza tal-linji ta' l-ajru bieghu s-sjeda tagħhom fis-CRS, bl-eċċezzjoni prinċipali ta' l-Air France, il-Lufthansa u l-Iberia⁽¹⁾.

2.3.2 Bl-introduzzjoni ta' l-Internet, is-CRS ma baqgħetx l-uniku mezz disponibbli ta' kif wiehed jippenota vjaġġ bl-ajru. Hekk kif l-aċċess għall-Internet qiegħed ikompli jikber fl-istati ta' l-UE kollha⁽²⁾ u t-teknoloġija tal-prenotazzjoni online titjeb, mhux ser nibqgħu niddependu biss mis-CRS sabiex nikbsu l-informazzjoni dwar il-vjaġġi.

2.4 It-tnehhija tar-regolamenti fuq is-suq tas-CRS fl-Istati Uniti ilha mill-2004 u dahlet fis-sehħ bil-kundizzjoni li t-trasportaturi prinċipali jbigħu s-sjeda tagħhom fis-CRS kompletament. Minn dak iż-żmien l-hawn it-tariffi tal-prenotazzjoni naqsu b'20-30 %. It-trasportaturi ta' l-UE qegħdin isibuha diffiċli biex jikkompetu mat-trasportaturi Amerikani billi ma jstgħux jinnegozjaw kuntratti aktar favorevoli mal-fornituri tas-CRS.

2.5 B'rizultat tal-Kodiċi ta' Kondotta, is-suq tas-CRS fl-UE għadu ddominat minn oligopolija u s-sahha tan-negozjar bejn il-protagonisti prinċipali mhix bilanċjata b'mod ekwu. Is-CRS għandhom suq garantit u huma l-proprjetarji tar-relazzjoni ma' l-aġenziji ta' l-ivvjaġġar, filwaqt li l-linji ta' l-ajru tejbu l-pożizzjoni tan-negozjar tagħhom billi żviluppaw il-kapaċità tad-distribuzzjoni permezz ta' l-internet.

2.6 Barra mir-regola dwar it-trasportaturi prinċipali, huwa preżunt li l-iġijiet ġenerali dwar il-kompetizzjoni fl-UE se jkunu biżżejjed biex jimpedixxu abbużi bħall-irrangar tal-prezzijiet fin-nuqqas ta' regolamenti speċifiċi għas-settur.

3. Osservazzjonijiet

3.1 It-trasportaturi prinċipali

3.1.1 Il-linji ta' l-ajru bi sjeda f'CRS huma magħrufa bhala 't-trasportaturi prinċipali'. It-tnehhija tar-regoli dwar it-trasporta-

turi prinċipali tkun perikoluża żżejjed minhabba li tlieta mill-akbar linji ta' l-ajru Ewropej (Iberia, Lufthansa, Air France) għandhom ishma sinifikanti f'Amadeus. Ir-riskji ta' mgħiba anti-kompetittiva huma kbar hafna u d-dominanza doppja fis-swieq domestiċi hija theddida reali għas-CRS l-oħra u t-trasportaturi li mhumiex proprjetarji.

3.1.2 L-UE għandha tintroduċi restrizzjoni totali fuq il-partecipazzjoni fis-CRS jew fuq l-ishma fis-CRS (dawk li jeżistu diġà u dawk li ser jinbtu fil-futur) tal-linji ta' l-ajru.

3.1.3 Is-separazzjoni totali tal-proprjetà bejn is-CRS u l-linji ta' l-ajru jew il-fornituri l-oħra tas-servizz tat-trasport ser telimina l-possibbiltà ta' kollużjoni jew ta' kompetizzjoni ingusta bejn it-trasportaturi prinċipali. F'kuntest bħal dan, il-Kodiċi ta' Kondotta tista' tiġi ssemplifikata aktar billi jitnehew id-diversi klawnsoli ta' salvagwardja prevvisti fil-proposta (709-2007) tal-Kummissjoni għat-trasportaturi prinċipali. Is-suq tad-distribuzzjoni tal-vjaġġi kollu ser jibbenefika minn żvilupp bħal dan għax kemm is-CRS u kemm il-linji ta' l-ajru jkunu qed jikkompetu fq livell ekwu mingħajr suspetti jew biża' mill-abbuż.

3.1.4 Sakemm jiġu sodisfatti dawn il-kundizzjonijiet, id-disposizzjonijiet speċifiċi dwar it-trasportaturi prinċipali fl-Artikolu 10 għandhom jinżammu sabiex tiġi evitata mgħiba anti-kompetittiva.

3.2 Viżwal newtrali għall-aġenziji ta' l-ivvjaġġar online u offline

3.2.1 Il-Kodiċi jassigura li l-viżwal tat-titjriet kollha fuq is-CRS ikun newtrali u kklassifikat mingħajr preferenzi jew diskriminazzjoni. L-aġenti ta' l-ivvjaġġar huma obbligati jipprezentaw l-għazliet possibbli tal-klijenti tagħhom f'ordni li tipproċedi mill-iqsar titjira għall-itwal wahda (jiġifieri l-ewwel jiġu elenkati t-titjriet diretti mingħajr waqfiet, segwiti mit-titjriet diretti u t-titjriet indiretti). Madankollu l-klijenti jstgħu jirrikjedu li l-informazzjoni tiġi kklassifikata skond il-htigijiet individwali tagħhom.

3.2.2 Fis-suq tal-lum, il-viżwal newtrali mhuwiex effettiv għax ma jeżistux dispożizzjonijiet ta' newtralità għall-mezzi ta' distribuzzjoni online bħall-websites tal-linji ta' l-ajru u sistemi korporattivi ta' awto-prenotazzjoni.

3.2.3 Id-domanda tas-suq tiggarrantixxi li l-klijent ikollu aċċess għat-trasportaturi kollha: ġeneralment anki fil-każ ta' aġenziji online li huma proprjetà tas-CRS bħal Lastminute.com u ebookers, il-linji ta' l-ajru kollha li joffru l-possibbiltà ta' prenotazzjoni huma disponibbli kollha anki jekk l-ordni li fiha jiġu elenkati hija wahda preġudikata.

3.2.4 Dawk is-siti li joffru s-servizz li wiehed iqabbel bejn il-prezz ta' titjira u oħra⁽³⁾ jippermettu lit-trasportaturi jew lill-aġenziji ta' l-ivvjaġġar li jhallsu għal pożizzjoni ewlenija fir-risultati tat-tfittxija, irrispettivament mill-prezz jew l-iskeda. Il-klijent jista' jikklassifika l-ordni tat-titjriet skond firxa ta' kriterji li jinkludu l-prezz totali, il-hin tat-tluq, it-trasportatur jew il-hin li ser jiehu l-vjaġġ. Il-klijent għalhekk mhuwiex qed jiġi mcaħhad mill-aċċess għal informazzjoni newtrali, billi l-informazzjoni kollha hija disponibbli xorta. Fl-aħhar il-klijent ser jagħzel dak li jkun l-aktar addattat għalih.

⁽¹⁾ Sjieda kombinata ta' 46.4 % ta' Amadeus.

⁽²⁾ Attwalment 50 % għall-membri kollha ta' l-UE.

⁽³⁾ eż. Kelkoo (<http://www.kelkoo.fr>).

3.2.5 Il-viżwal tat-titjiriet tal-vjaġġaturi kummerċjali ġeneralment huwa rregolat mill-politika ta' l-ivvjaġġar li thaddan il-kumpanija, it-tariffi u t-trasportaturi aktar milli min-newtralità.

3.2.6 L-abolizzjoni tan-newtralità viżwali tippermetti lit-trasportaturi jhallsu għal pożizzjoni "vantaġġjuża" fil-viżwal tas-CRS. Madankollu, għar-raġunijiet li semmejna qabel, ftit li xejn huwa probabbli li t-trasportaturi jtilfu sehem sinifikanti mis-suq: il-konsumatur se jagħzel skond il-htigijiet tat-titjiriet tiegħu, u mhux skond il-klassifikazzjoni tal-viżwal. Dan jista' jitqabbel mar-riżultati ta' tfittxija bil-Google, fejn l-informazzjoni tintwera b'mod liberu filwaqt li ċerti fornituri jhallsu għal pożizzjoni partikolari. L-industrija ta' l-ivvjaġġar m'għandiex għalfejn tkun differenti.

3.2.7 Fid-dawl ta' dawn il-kundizzjonijiet nitolbu li Artikolu 5 dwar il-Viżwal jitneħħa. L-informazzjoni m'għandiex għalfejn tkun irregolata għax il-forzi tas-suq u l-għazla tal-klijent ser jassiguraw rappreżentazzjoni ġusta ta' l-informazzjoni disponibbli dwar l-ivvjaġġar.

3.2.8 Il-garanzija ta' livell massimu ta' trasparenza fit-tariffi billi jiġu inklużi t-taxxi, it-tariffi u l-ispejjeż kollha, inklużi l-ispejjeż tas-CRS sa mill-ewwel riżultati li juri l-viżwal hija fl-interess tal-konsumaturi. Dan jimpedixxi lil-linji ta' l-ajru milli jippreġudikaw il-viżwal billi jinkludu xi soprataxsi aktar tard fil-proċess tax-xiri.

3.3 Regoli dwar l-MIDT (*Marketing Information Data Tapes — MIDT*)

3.3.1 Id-data ta' l-MIDT tiġbor fiha informazzjoni dettaljata dwar l-attività globali tal-prenotazzjoni ta' l-aġenziji ta' l-ivvjaġġar u l-linji ta' l-ajru. Din l-informazzjoni tingabar mis-CRS u tinbiegħ lil-linji ta' l-ajru. Id-data ta' l-MIDT tipprovdi lil-linji ta' l-ajru b'informazzjoni kompetittiva ta' valur li tinkludi informazzjoni dwar il-prenotazzjonijiet ta' l-aġenziji ta' l-ivvjaġġar, il-qligħ u t-tendenzi tat-traffiku.

3.3.2 Is-suq jista' jibbenefika mill-ksib ta' bilanċ bejn il-linji ta' l-ajru u l-aġenziji ta' l-ivvjaġġar, u meta l-identifikazzjoni ta' l-aġenti ta' l-ivvjaġġar ma tkunx possibbli, kemm direttament kif ukoll indirettament. Madankollu, b'kunsiderazzjoni tal-fatt li d-data ta' l-MIDT tista' tinkiseb ukoll minn bnadi oħra bhall-IATA u biex inharsu l-valur ta' din id-data, jehtiegħ li l-abbonati jkunu jistgħu jinnegozjaw mas-CRS stess u b'mod liberu kif ser tintuża d-data li jipprovdu.

3.3.3 Fl-Artikolu 7 għandha tiżdied klawsola li tippermetti lil-linji ta' l-ajru u lill-abbonati li jinnegozjaw it-termini tal-bejgħ tad-data ta' l-MIDT lis-CRS b'mod liberu.

3.4 Ir-regolamenti għall-abbonati

3.4.1 Ir-regolamenti preżenti jippruvaw jipproteġu lill-aġenziji ta' l-ivvjaġġar billi jippermettulhom li jtemmu kuntratt mas-CRS billi javżawhom fiż-żmien stabbilit ta' tliet xhur qabel.

3.4.2 L-Artikolu 6.2 għandu jithassar sabiex ikun jista' jsehh negozjar liberu bejn il-partijiet mingħajr il-bżonn ta' regolament.

3.5 Ftehimiet ta' hosting

3.5.1 Il-hosting għandu jibqa' separat mill-kuntratti tas-CRS sabiex il-linji ta' l-ajru ospitati, u speċjalment it-trasportaturi ewlenin ma jiġux trattati b'mod preferenzjali. Jekk it-trasportaturi ewlenin iċedu sehemhom fis-CRS, din ir-regola tista' tispiċċa.

3.6 Il-privatezza tad-data

3.6.1 Il-PNR huwa dokument li tohloq is-CSR hekk kif passigġier jirriserva biljett għal vjaġġi bl-ajru jew bil-ferrovija, akkommodazzjoni, kiri ta' karozzi, assigurazzjoni u servizzi oħra relatati mal-vjaġġ. L-informazzjoni li jiġbor fih dan id-dokument hija sensitiva hafna u għalhekk għandha tkun soġġetta għal liġijiet ta' privatezza stretti. L-informazzjoni li jiġbor fih dokument PNR tinkludi fost affarijiet oħra l-isem tal-passigġier, id-dettalji ta' kuntatt tiegħu/tagħha, id-data tat-twelid, il-preferenzi personali tal-persuna li jistgħu jiżvelaw ir-religjon li jhaddan/thaddan (eżempju meta jitlob għal platt koxer), id-dettalji ta' min qed iħallas il-vjaġġ, id-dettalji tal-karti ta' kreditu, id-dettalji ta' hbieb, familjari jew kollegi li ser jivvjaġġaw mal-persuna, l-isem u d-dettalji ta' kuntatt ta' l-aġent ta' l-ivvjaġġar u fil-każ ta' vjaġġaturi tal-kumpaniji jiżdiedu kodiċi fil-PNR li jindikaw liema dipartiment jew klijent qiegħed iħallas għall-vjaġġ jew l-isem tat-trade union li jinsab fiha l-passigġier. Permezz ta' din l-informazzjoni jista' jinbena profil dettaljat hafna tal-passigġieri u ta' persuni oħra, mhux neċessarjament passigġieri, li għandhom x'jaqsmu mal-prenotazzjoni. Hekk kif stipulat fil-Kodiċi, l-UE għandha tiġgarantixxi l-protezzjoni ta' din id-data personali.

3.6.2 Il-liġijiet tal-Kodiċi tal-Kondotta dwar il-privatezza jinkisru mis-CRS b'mod sistematiku meta:

- (a) jsir trasferiment tad-data mill-UE għal pajjiż terz
- (b) l-informazzjoni personali tiġi proċessata mingħajr il-permess tas-suġġett tad-data
- (c) meta l-informazzjoni taht kontroll tas-CRS tintuża għal għanijiet li jmorru lil hinn minn prenotazzjoni

3.6.3 Id-Direttiva ta' l-UE 95/46/KE (li tikkomplementa d-dispożizzjoni tal-Kodiċi ta' Kondotta dwar il-privatezza) tkun qed tinkiser ukoll għaliex din tistqarr li bhala l-parti responsabbli mit-trattament tad-data, is-CRS għandha titlob il-permess tas-suġġett tad-data biex tikxef informazzjoni personali u li din mhix ser titlaq mill-UE sa kemm il-pajjiż ma jipprovdi livell simili ta' protezzjoni ta' din id-data. Fl-Istati Uniti ma teżisti l-ebda liġi bhal din li tipproteġi d-data personali, b'hekk il-gvern jew entitajiet kummerċjali ta' l-Istati Uniti jistgħu johlqu profili bbazati fuq data ta' vjaġġ li oriġina mill-UE, din id-data tista' tinżamm għal dejjem. Eżempju ta' dan hija l-iskema ta' l-Istati Uniti intitolata APIS (*Advanced Passenger Information*) li titlob li d-data ta' passigġieri li ġejjin mil-UE tiġi proċessata mill-gvern ta' l-Istati Uniti sabiex dawn ikunu jistgħu jidhlu fil-pajjiż.

3.6.4 It-tishih tar-regoli dwar il-privatezza tad-data għall-protezzjoni tas-suġġetti kollha tad-data li jinsabu f'dokument PNR u mhux ta' min qed jivjaġġa biss.

3.6.5 L-UE għandha tiggarrantixxi l-infurzar tat-taqsuma dwar il-privatezza tad-data tal-Kodiċi, b'mod partikolari fir-rigward tat-trasferiment, min-naħa tas-CRS, ta' l-informazzjoni personali li jiġbor fih dokument PNR. Dan għandu jiġi rikonoxxut fi trattati bilaterali mal-gvern tal-pajjiż terz. Il-ftehimiet li jeżistu bejn l-Istati Uniti u l-UE huma ftehimiet li ma jistgħux jiġu infurzati u mhumiex legalment vinkolanti.

3.6.6 L-introduzzjoni ta' regolament ġdid li jitlob li kull PNR li johloqu l-abbonati tas-CRS jithares mill-artikoli dwar il-Privatezza tad-Data tal-Kodiċi mingħajr eċċezzjoni, inklużi l-linji ta' l-ajru li jafdaw il-ġestjoni tal-bażi tad-data tal-PNR tagħhom f'idejn il-fornituri tas-CRS, l-aġenziji ta' l-ivvjaġġar, korporazzjonijiet u sorsi oħra ta' prenotazzjoni marbuta mas-CRS.

4. Konkluzjoni — il-passi li jmiss

4.1 L-għan tas-simplifikar tal-Kodiċi ta' Kondotta huwa li joħloq ambjent ekonomiku aktar naturali li fih is-CRS ikunu jistgħu jikkompetu fuq bażi ta' prezzijiet u kwalità tas-servizz, filwaqt li jkun żgurat li l-interessi tal-konsumatur jibqgħu l-ewwel prijorità.

4.2 Hemm bżonn ta' monitoraġġ mill-qrib tal-livell ta' konsolidament tal-kontenut (nghidu aħna fornituri godda tas-servizz ferrovjarju jew trasportaturi low cost) li ġej mill-liberalizzazzjoni tal-prezzijiet. L-integrazzjoni tal-ferroviji u tat-trasportaturi low cost għandha ġġib magħha prezzijiet irhas għall-konsumatur (u aktar għażla) permezz ta' CRS għal destinazzjonijiet ta' distanza qasira/medja. Dan jista' jirriżulta f'kompetizzjoni bejn il-prezzijiet tat-trasportaturi differenti li generalment twassal għal roħs fil-prezz tal-vjaġġi fil-perijodu medju jew fit-tul. Għal dawk li jiddependu fuq il-fornituri tas-CRS għall-informazzjoni dwar l-ivvjaġġar, dan ikun ta' benefiċċju kbir.

4.3 Għandha tithegġeg l-integrazzjoni ta' l-informazzjoni ferrovjarja fil-viżwal tas-CRS għax dan huwa fattur prinċipali sabiex jitnaqqas l-impatt ambjentali ta' l-ivvjaġġar bl-ajru u għall-promozzjoni ta' metodi aktar ekoloġiċi ta' l-ivvjaġġar.

4.4 Il-monitoraġġ ta' l-impatt tat-tnehhija tal-viżwal newtrali. Il-forzi tas-suq għandhom jinnewtralizzaw il-possibilità ta' mgħiba anti-kompetittiva anki min-naħa tat-trasportaturi ewlenin. M'għandux ikun għan regolatorju tal-Kodiċi li tinforza sors uniku ta' informazzjoni, konsolidat u newtrali permezz tas-CRS — fid-dawl tal-kundizzjonijiet tas-suq li dejjem jinbidlu, speċjalment ta' l-internet, dan qiegħed isir dejjem aktar irrelevant.

4.5 L-impatt soċjo-ekonomiku tal-bidliet proposti fil-Kodiċi ta' Kondotta għandu jiffoka wkoll fuq l-intrapriżi ż-żgħar u ta' daqs medju, fosthom it-trasportaturi u l-aġenti ta' l-ivvjaġġar, li jistgħu jkunu vulnerabbli għall-flessibilità l-ġdida permessa fis-suq tas-CRS.

4.6 L-UE għandha trawwem kuxjenza pubblika dwar l-użu tad-data personali li tinsab fl-arkivji tal-prenotazzjoni. Il-pubbliku f'it li xejn huwa konxju mill-eżistenza tas-sistemi tas-CRS u x'jiġri eżatt mill-informazzjoni personali li jipproċessaw dawn is-sistemi. Mingħajr għarfien bħal dan, id-dritt li s-sugġetti tad-data jkollhom aċċess għad-data li għandha x'taqsam magħhom, kif propost mill-Kodiċi, jitlef is-sinifikat tiegħu. F'it li xejn tiġri li passigġier jitlob lis-sistema għad-data personali tiegħu, sempliċiment għax hafna drabi ma jkunx jaf li teżisti u li kieku jkun jaf mhux se jippermetti li tintuża.

4.7 Fil-proċess tal-konsultazzjoni għandha tiżdied ir-rappreżentanza ta' gruppi li ma jagħmlux parti mis-sistema ta' distribuzzjoni ta' l-ivvjaġġar b'mod dirett, nghidu aħna ta' gruppi tal-konsumaturi u esperti dwar il-privatezza ta' l-informazzjoni. Dan jirriżulta f'opinjoni aktar bilancjata dwar il-qagħda tas-suq tas-CRS fl-UE.

4.8 Valutazzjoni tal-progress tat-teknoloġija ta' l-ivvjaġġar online. It-titjib fl-oqsma tad-disponibilità, il-prenotazzjoni u l-funzjonalità ta' wara l-prenotazzjoni li jitwettag mis-CRS u minn kumpaniji oħra tat-teknoloġija ta' l-ivvjaġġar huma importanti hafna. Titjib bħal dan fit-teknoloġija online se jagħti aktar sahha lill-konsumatur u jista' jimponi aktar bidliet regolatorji.

4.9 Fir-rigward ta' żviluppi teknoloġiċi, il-linji ta' l-ajru ta' l-Istati Uniti ingħaqdu direttament ma' l-aġenziji ta' l-ivvjaġġar (u qabzu s-CRS), pass li jkompli jibdel ix-xenarju tas-CRS. Id-dipendenza fuq il-fornituri tas-CRS qed tkompli tonqos filwaqt li l-konsumatur, l-aġent ta' l-ivvjaġġar u l-linji ta' l-ajru qegħdin jiksbu aktar kontroll.

4.10 Aktar fornituri għandhom jithegġu jidhlu fis-suq. Iż-żieda fil-kompetizzjoni fost l-oligopolija fl-UE tistimula s-suq tas-CRS. Minn mindu tnehew ir-regolamenti fl-Istati Uniti⁽⁴⁾ tfaċċat ġenerazzjoni ġdida ta' fornituri tas-CRS li jagħmlu użu minn teknoloġija ġdida u li huma kapaċi joffru servizzi attraenti hafna bi prezz irhas għal-linji ta' l-ajru.

4.11 Evalwazzjoni ta' l-impatt tat-tnaqqis ta' l-ispejjeż tad-distribuzzjoni kemm fuq is-suq intern kif ukoll fis-swieq internazzjonali f'dak li huma tariffi ta' l-ajru u l-qagħda kompetittiva mat-trasportaturi ta' l-Istati Uniti.

4.12 Il-Kodiċi ta' Kondotta għandha terġa' tiġi eżaminata fi żmien sentejn jew tlieta biex tiġi evalwata l-pożizzjoni tat-trasportaturi ewlenin, l-infurzar tal-protezzjoni tad-data personali, il-kundizzjonijiet tas-suq u l-konsultazzjonijiet ma' gruppi addizzjonali ta' lobbying qabel ma tiġi kkunsidrata xi reviżjoni oħra.

Brussell, id-29 ta' Mejju 2008.

Il-President

tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁴⁾ Eż. G2 Switchworks, Farelogix — dawn magħrufa bħala GNE jew GDS New Entrants.